

ÁROK

Bugnár a sápadt rendőrre pillantott, aki mellette állt a térdig érő vízben, és az elmúlt percekben igyekezett minél távolabb és távolabb kerülni, kicentizte magának a hátrálást, és már nem is a nyomozó mellett, hanem a háta mögött állt, a vállán át nézte, ahogy Bugnár óvatosan a hóna alá nyúlt az arccal előre a folyóban lebegő testnek, és megfordította azt. A saját tengelye körül megpördített test nyomán felkavarodott az iszap, vagy még inkább sűrűvé vegyítette a toporgásuk miatt már eleve mocskosbarnára festett vizet, és Bugnár érezte, hogy a fordítás pillanatában a vízhulla karja végigkarcolja a lába szárát, érezte a fadarabként a térdének csapódó, magatehetetlenül lebegő kart, amit a test csavarodása maga után ránt, de a lendület ugyanakkor rácsap a bonyodalom okozójára. Bugnárnak úgy tűnt, mintha a halott óbelé akarna kapaszkodni, mintha segítségért könyörögne, és ezért azonnal elengedte.

A hulla a hátán feküdt, a zavaros, lassan tisztuló vízbe merülve, majd újra kibukkanva, mintegy ringatózva, alábukva, felemelkedve, ahogy a folyó diktálja a ritmust a part mentén futó víznek, a fősodor, a fő áramlat a part menti szelíd, tévelygő, megállapodó és erejüket veszítő áramlatoknak, a víznek, ami ugyan a folyó közepén is víz, de ereje kevesebb, és ha számít is valami erőre, azt mindenképpen a meder közepén vágató sodortól reméli. Bugnár ösztönösen hátrébb lépett, úgy meredt maga elé, nézte a vízben hintázó testet, aki most egyszeriben megmutatta az arcát, egész valóját a napfényes égnek, hirtelen fölpillantott a napsütötte égre, amitől pár órája, vagy lehet, egy-két napja megfosztották.

A rendőr mellette öklendezni kezdett, pedig a hulla arca nem volt különösebben deformált, kissé puffadt volt, szája nyitva, és lilás-kékes nyelvét kissé kiöltve, fennakadt szemekkel ringatózott előttük. „Fogja már meg”, sziszegte neki Bugnár, és könyökig a víz alá nyúlva keresgélgni kezdte a halott ember lába fejét, és amikor kitapintotta, határozottan megmarkolta, a felszínre rántotta, amivel aztán az egész test kissé megbillent, a fej hirtelen elmerült, de az egész mozdulat olyannak hatott, mintha a hulla önerőből rándult volna meg, mintha saját akaratából bukott volna a víz alá.

Mintha nem halott, hanem élő ember lábát szorongatta volna Bugnár.

„Az istenit magának”, szitkozódott a nyomozó, és hátrálni kezdett a hulla lábfejét szorítva, bukdácsolva lépkedett a part felé, a rendőr pedig sápadtan, összegörnyedve figyelte, nem moccan, ahogy Bugnár elhúzta mellette, mígnem a sekély vízben végül a hulla megakadt, és a nyomozó nem bírta tovább ráncigálni. A lába már kint volt a parton, azonban deréktől felfelé a folyóban feküdt, még ha a víz itt már alig pár centiméternyi is volt. Bugnár hirtelen elengedte a lábfejét, mintha abban a pillanatban ébredt volna rá, hogy mit művel, mintha felfüggesztődött volna benne, hogy ő hatósági munkát végez, hogy most neki az volna a feladata, hogy a vélhetően gyilkosság áldozatául esett férfit a partra vigye, és helyébe a civil énje lépett volna, aki irtózik bármilyen, főképp vízihulla testéhez érni. Talán azért is riadt meg, mintha egy rémálomból ébresztették volna fel, mert a halott férfi halántékán egy véres csik jelent meg, ami aztán rózsaszínűre hígulva terült szét, lepte be a sápadt, duzzadt arcot, a hanyatt fekvő, csodálkozó, de egyben szomorú tekintetét, az ég felé meresztő arcot rózsaszínű máz vontá be lassan, és ez így tartott egy hosszú percen át, mindenesetre sokáig, míg a vélhető seb környékén, ami nem volt tisztán látható, az előbugyogó vér egyre sötétebb és sötétebb lett, a rózsaszínből először félig érett cseresznyeszín, majd sötétedő meggy húsa, a túlérlett, a fán sötétfeketévé száradó meggy vagy madárcseresznye gyászbíbor, amit a nap, akár eme az égbolttal szemező holttestet is, megérel, kikezd, és a férgek enyészését készíti elő.

„Jöjjön már ki a vízből, a kurva istenit”, szólt rá a rendőrre, aki most idétlenül, botladozva, karját maga elé tartva, mintha vaksötétben tapogatózna, bizonytalanul lépegetve közeledett a part felé, kellőképp vigyázva arra, hogy eltávolodjon a kiterített vízihullától, s amikor kiért végre, és megállapodott, egyszerűen határozottan kezdett cselekedni, mintha varázsütésre, megfogta a hulla lábát, de nem a bokánál, hanem följebb, szinte a térd alatt, és a saját térdét beroggyantva egy erős lendülettel valósággal a partra rántotta. Bugnár meglepetten vizsgálta a rendőr arcát, aki mintha más személy lett volna ama folyóban ácsorgó változatánál, hirtelen határozottsága meglepte, és ocsúdni sem volt ideje, amikor az már hozta is a parttól följebb várakozó kocsit, kötőféken vezette a lovat le a meredek, partba vajt szekerúton, miközben a ló még mindig a várakozásban tépett füvet morzsolta a zablával a szájában. A rendőr határozottan, keményen tartotta a kötőféket, számíthatott rá, hogy a ló, amint meglátja a fövényre fektetett halottat, megriadhat, és így is történt, nemcsak hogy felkapta a fejét, és kirúgott, hanem hátrálni is kezdett, azonban a lejtőn lefelé meglóduló szekérbe ütközött, újra kirúgott, a láb-szárai nagyot csattantak a hámfában, amitől megijedt, és előreugratott, ám

a rendőr ekkor is résen volt, nagyot rántott a kötőféken, amitől aztán a ló megállapodott, és ugyan a szemét kidüllesztve, horkantva, megfeszülve állt, látszott, hogy immár a kantárját tartó férfinak engedelmeskedik. A rendőr pedig elvezette a hulla előtt a lovat, és úgy állította meg, hogy ne lássa, mi fekszik a parton. A kantárszárat egy fához kötözte, megrángatta, de a csomó erős volt, jól tartott, majd a szekér mögé került és lehajolt, hogy a testet közös erővel felemeljék. „Várjon”, szólt halkán Bugnár, „nézzük át a zsebeit”, tette hozzá, és szétnyitotta a férfi felsőtestén a mellényt. A szétázott ruhadarab belsejében azonban nem talált semmit, olyan volt, mintha egy réteget fejtene le a viselőjéről, egy réteg bőrt mondjuk, vagy valami olyan-szerű anyagot, amely immár eggyé vált viselőjének szerveivel, egybeolvadt vele, mintha tűz égette volna őket össze, csak hogy itt minden szétmállóban volt, a gyenge anyag a nyomozó kezében maradt, nem győzte törölgetni a tenyerét, mert immár nem tudta biztosan, bőrszövet vagy ruhanemű ragadt a kezére. Bugnár a bal nadrágzsebbe fürta a kezét, és az ujjain érezte a comb húsát, a merev izmokat, a láb tömegét, ami egyben jéghideg is volt, és amint az ujjai beleakadtak valamibe, azonnal ki is rántotta, egy elmosódott vonatjegyet talált, amin csupán néhány számjegy látszott és némi foghíjas betűsor. Óvatosan a zsebkendőjére fektette, ráhajtotta a puha selyemanyagot, kissé megnyomkodta, hadd szívja ki a vizet a papírból, és amikor kibontotta, a fény felé tartva, a jegyen azt írta, hogy három napja érvényesítették, tehát három napja tartózkodott Kolozsváron az illető. A rendőr ezalatt a halott jobb zsebet kutatta át, de egy levélgyufán kívül semmit sem talált. Bugnár megpróbálta kiolvasni a feliratot a gyufán, de csak egy szöveget sikerült megfejtenie, és bosszúsán intett a rendőrnek, hogy most már feltehetik a szekérre a halottat.

„Üljön föl”, szólt oda a rendőr Bugnárnak, de az nem akart. „Majd”, mondta, mire a rendőr eloldozta a ló kantárszárat a fától, megfordította vele a szekeret, és felült a bakra. A ló nekilódult, szinte száguldott kifelé a katlanból, amelynek partján a folyó vize még mindig mocskosan kavargott. Bugnár ott maradt egyedül, a part pankját kísérő bozótoson túlról hallotta zörögni a szekeret, majd ahogy a rendőr megállítja a lovat. Rá vártak. Még egyszer körülnézett, bámulta a letaposott fűvet, a homokfövenyt, ahová kihúzták a hullát, aztán a folyón túlra nézett, kissé balra, a szeszgyár irányába, a messzi kémények füstjébe. Megállapította, hogy itt nincs már semmi dolga, még egyszer utoljára végigtekintett a katlanon, a folyón, amely egykedvűen siklott a szeme előtt, mintha már mit sem tudna a gyilkosságról, és hogy egy halott embert szállított nekik idáig pár perccel korábban. A fel-

színén halak csobbantak, aztán egy hordó dongája piruettezett, a dagadni kített kádakat és hordókat, ha a gazda nem figyel, elragadja a gyorsan jött nyári vihar nagyvize, és az ezen a szakaszon szeszélyesen kanyargós Szamos nevelte füzes bozótból madarak riadtak fel, mert valahol kánya körözött. Semmi sem utalt a gyilkosságra, a természet nem ítélkezik, a folyó robog tovább, lefelé a városba, ami látszólag megakasztja, de valójában felgyorsítja, és az állatok, sem halak, sem égiek nem fognak tanúskodni, hogy itt, a Hója alatt vagy valamivel följebb a folyó partján valakit főbe ütöttek, hogy aztán mindenét elorozva a vízbe fojtsák.

Fölballagott a meredek kaptatón, ami után a homokos út egészen összehűkült, a bokrok mintha egyesülni akarnának az út két szélén, megérintik egymást, és mikor fölért, olyan hőség csapta meg, hogy megszedült. A bokrok között nem járt a levegő, a folyó melletti hűvös idáig nem terpeszkedik, a delelőjén éppen átbucskázott a nap, és az volt az érzése, megolvasztotta a homokot a lába alatt. A Hója előrenyomuló fái felé nézett, oda, ahonnan szintén hűvös lehetet remélhet az ember. Ekkor eszmélt rá, hogy a szerkeret sehol nem látja. Rossz úton jött fel, tűnődött, a bokrok eltakartak egy leágazást. Elkiáltotta magát, de semmiféle választ nem kapott. Nem akart visszafordulni, abban bízott, hogy majd az út megtalálja amaz másikat, és elindult. Ahogy ment, egyre nagyobb csend, tompa mozdulatlanságból fakadó sükettség kísérte, és csak lépteinek homokban súrlódó zaja, a ritmusuk tördelte jelenvalóvá, létezővé azt, hogy az e világon jár. Bár ebben sem volt biztos, mert a bokrok egyre magasabb és egyre sűrűbb fátyolt fontak köré, és már sem a Hója taréját, sem a szeszgyár folyón túlnani kéményeit nem látta, a város közelségének semmiféle jelét nem érzékelte, csak lépegetett tovább az úton, amely mind jobban és jobban szűkült, mígnem egészen keskeny ösvénnyé silányodott, és emelkedni kezdett, aztán meg süllyedni, úgyhogy végül újra a folyónál találta magát. Rájött, hogy előtte a Szamosnak egyik újabb, mondhatni a város előtti utolsó szeszélyes kanyarulatába futott. Az ösvény nem folytatódott, amiből kitalálta, gázló van előtte, amin könnyűszerrel átkelhet. Senki nem volt a közelében, sem állat, sem ember, ág sem mozdult. A revolverét a hóna alá kötötte szíjastól, és már-már le akarta venni a cipőjét, amikor feleszmélt, de hiszen korábban, fél órája sem, vagy órája, lábbeliben gázolt a folyóba a hullát kihalászni. A cipője még mindig vizes volt, a nadrágja szára nedves és az ösvényen útközben felszedett farkasfogakkal, bogánccsal csipkézett, fűszálakkal, homokkal összekent. Az ösvény mélyen feküdt, kilátás csak a folyó felé esett, de most mintha a folyó sem mutatta volna az irányt, hogy merre kellene a város felé fordulni, illetve

a bal és jobb partjának helyzete is zavarosnak tűnt. Mindkét part egészen egyformának látszott innen, nádas és sás rengetege, amibe füzek, öregek és fiatalabb bokrok pamacsai férköztek be, még sűrűbbé szöve az áthatolhatatlannak tetszőt. Abban sem volt biztos, hogy odaát, ha átkel, meglesi-e az idáig vezető ösvény folytatását, ahol tovább gyalogolhat, mert nem nagyon látott nyílást, bármilyen rést, ami a túlparti nádasat megbontotta volna. De olyannyira hőség volt, hogy nem akart visszafordulni, pontosabban vonzotta a folyó hűvöse, meg akart mártózni a vízben, bele akart nyakig ereszkedni, még úgy is, hogy tudta, ezt nem teheti. Legalább derékig, hastájéig érezni a hideg folyó szorítását, megszabadulni a tomboló nyártól, belegázolni a Szamosba. Ahogy befelé lépkedett, imbolyogva, tapogatózva, mint félórával vagy órával korábban a vízhulla társaságában, eszébe jutott, mi minden várja a hivatalban, a váratlanul jött román áttörés, ami ezeket szabadított a városra, emberek ezrei jelentek meg egy-két nap leforgása alatt, ellepték az utcákat, a sétatéren táboroztak, az állomány alig bírta a megerőltető munkát, lopások, fosztogatás, verekedések, örömtanyák, illegális szeszmerések. És ez a halott is, akit a vízből halásztak ki, ki tudja, honnét érkezett, milyen lebujszokban kereste a felejtést, hol üthették le, biztosan nem itt, a várostól kétórányi járásnyira, vagy csak megneszelték, hogy van egy kis pénze, nem ivott, nem kártyázott, csak éppen nem volt szerencséje. Ahogy lassan elérte a combját, majd a derekát a víz, meglepődött, mennyire szertefoszlik számtalan feladatának a súlya, amik vártak rá, és azok is, amelyekről nem is tudta még, hogy várni fogják a következő napokban. Nem létezett a folyón és rajta kívül hirtelen semmi, arról is megfélemedezett, hogy miről kell megfélemedeznie, olyan volt, mint egy fürösztetést először kóstoló csecsemő, aki az anyaméhben való úszkálás után csodálkozik rá, hogy az e világnak is lehetnek örömei. És akkor innentől nem érdekelte, hogy elázhat mindene, a zsebében lévő iratai, a revolvere, amit a frontról hozott haza, hogy nyakig vizes lesz, mert egyszerre elengedte, magát szakadékba vető mozdulattal a folyónak adta testét, előredőlt, csöppnyi ellenállás nélkül, egyetlen megfeszített izom nélkül, beledőlt az áramlatba, és hagyta, hogy az sodorja. Elnyedten, magatehetetlenséget játszva lebegett, két karja lelógott, érezni vélte hideg hátú, selymes bőrű halak érintését, de a víz legapróbb összetevőit, kvarcból kirakott homokszemeket, amik végigsúrolják bőrét, mély barázdákat szántva belé, és érezte a haját lebegni, mintha hosszú métereken át húzta volna magával, a fejét irányító áramlatot, a mélybe finoman tessékelő szándékát a folyónak, az apró mozdulatait, ahogy finom rezdülésekkel ellentartott a süllyedésnek, ahogy látszólag lemondott az életről, de nem fogadta el a halál

hívásait. Miniatűr madarak jelentek meg a feje körül, látta őket röpködni, ahogy a hátára fordulva feküdt a vízben, szitakötők vagy szúnyograjok, amik mintha drótból font szögletes mozdulatokkal tapogatóznak a víz felszínét körülötte, sügérek szűrős tarajait, ahogy árral szemben csapkodva nyelik a víz szerves hordalékát, lárvákat, sápadt férgeket, piócát és döglött, nyálukba burkolózott puhatestűeket, akikről a mésház nehezezként lógott, és sodorta mindannyiukat az áramlat, talán a város felé, talán túl a városon, mindenestre a senki felségvizén, valami meghatározhatatlan gránicon. Nem volt halott, de nem volt élő sem, mintha a folyó áramlása visszautalta volna, egy titkos átfolyón visszaokádta volna a harcmezőre, ahol a patkányok és az aknatölcsérek között feküdt, csak éppen most jól érezte magát, boldogság árasztotta el, nem fájt semmije, az agya nem lüktetett, és nem akart segítséget hívni, nem akarta, hogy rátaláljanak, hogy a felcser elkösse a vénáit, hogy meleg ételt kapjon végre, és hogy legvégül hazahozzák. Ahogy így feküdt a Szamos kellős közepén, és vitte a város vagy talán valami másfelé a víz, nem akart semmire emlékezni, mert minden egyszerre ott sorjázott a fejében, látta magát megszületni, és látta magát meghalni, és a két pontot összekötő sávot vagy sávokat, amelyek rovátkáiban, pászmaiban hol élt, hol nem élt, hol azt hitte, él, hol meg azt, hogy dehogy, és egyszerre ismert minden embert, akit valaha ismert, egyszerre tudott minden dologról és összefüggésről, amikről az élete során tudomást szerzett, és egyszerre érzett minden illatot, ízt, és látta a fényt átbuszkázni az éjszaka horizontján, látta besötétedni az eget, amelyen hiába világított milliárdnyi csillag, mert az éjszaka mindig erősebb, és látta a kudarcait, látta, ahogy meghalni készül, és végül látta magát lebegni egy folyó hátán, ami sehová sem folyik, csak körbe-körbe kering.

Felült. A vízben szinte guggolt, taposta a lábával a mélységet, és akkor már tudta, hogy amit pár pillanattal korábban érzett és látott, az a halál után következő állapot. Igyekezett kievickélni a partra, a látomás súlyával kivergődni, partot érni. A sás önként kettényílt előtte, és ő sietett, szinte futott az éles levelek között, az ösvény a túlparton is folytatódott, menekült a saját halálon túli életéből, rohant visszaérni, újra kikeveredni az óvatlanul megpillantott világ díszletei közül.